

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyně JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci žalobkyně: **M. Ž.**, zastoupené JUDr. Vladimírem Boleslavem, advokátem, se sídlem Plzeňská 70, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 7. 2005, o plný invalidní důchod, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2006, č. j. 4 Cad 86/2005 - 29,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti v záhlaví blíže označenému rozsudku městského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále též „žalovaná“) ze dne 20. 7. 2005, č. X, jimž byl stěžovatelce podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), odňat od 18. 8. 2005 plný invalidní důchod s tím, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Příbrami z 16. 6. 2005 není plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 50 %.

Městský soud žalobu ve věci přezkoumání rozhodnutí žalované o odnětí plného invalidního důchodu rozsudkem podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou. Vycházel přitom z lékařského

posudku vypracovaného dne 14. 12. 2005 Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí pro Prahu, z něhož bylo zjištěno, že stěžovatelka k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované byla částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Posudek byl pak doplněn uvedenou posudkovou komisí posudkem z 1. 3. 2006 za účasti odborné lékařky - endokrinoložky, přičemž posudková komise setrvala na svém původním závěru, že stěžovatelka již není plně invalidní, ale pouze částečně invalidní. Komise uvedla, že hodnotila jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stav po operaci benigního tumoru v oblasti tureckého sedla a následným rozvojem hypopituitarismu kompenzovaného substituční terapií, neboť tato diagnóza je etiologicky i věcně zcela přesná. Šlo o meningeom, tj. tumor pocházející z plen mozkových, nikoliv primárně z hypofýzy, tedy podvěsku mozkového. Teprve tento tumor utiskoval podvěsek mozkový a po operaci došlo k úbytku funkce hypofýzy. Tento úbytek je uspokojivě kompenzován hormonální substituční léčbou. Posudková komise dále uvedla, že hodnotit zdravotní stav jako stav po nádoru hypofýzy je z anatomického a histologického hlediska nepřiměřené, šlo o jiný druh tumoru. Postižení hypofýzy pak bylo druhotné a pokud by komise brala pouze toto postižení jako hypopituitarismus podle kapitoly IV. položky 7.1 přílohy 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., pak by musela konstatovat, že při hormonální substituční léčbě je následné postižení možno hodnotit pouze jako lehké, uvedené pod písm. a) a oceněné vyhláškou 10 - 25 % míry poklesu schopnosti soustavné výtěžné činnosti. I kdyby při takovém hodnocení byla míra poklesu schopnosti soustavné výtěžné činnosti zvýšená pro psychické potíže, nebylo by procentuálně hodnocení vyšší než 35 %. Městský soud při posouzení věci vyšel z uvedeného posudku, přičemž považoval další dokazování ve věci za nadbytečné s ohledem na to, že stěžovatelka byla posouzena v rámci podání posudku posudkovou komisí za účasti odborných lékařů internisty i endokrinologa. Komise měla k dispozici zdravotní dokumentaci stěžovatelky vedenou u jejího praktického lékaře i celou endokrinologickou dokumentaci. Posudková komise se zabývala námitkami, které stěžovatelka vznesla proti podanému posudku, a vysvětlila, proč hodnotila jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky stav po operaci benigního tumoru v oblasti tureckého sedla s následným rozvojem hypopituitarismu nikoliv samotný hypopituitarismus a nebo stav, jako by šlo i jiný druh tumoru. Hodnotila i míru poklesu schopnosti soustavné výtěžné činnosti stěžovatelky podle rozhodujícího zdravotního postižení a poukázala na případné možnosti hodnotit její zdravotní stav podle jí uvedených kritérií ve smyslu přílohy 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Městský soud nepochyboval o správnosti závěru podaného posudku, protože posudek vychází ze zdravotního stavu stěžovatelky doloženého výsledky funkčních vyšetření a bylo přihlédnuto i ke kvalifikaci stěžovatelky i k její dřívější výtěžné činnosti. V posudku uvedená pracovní rekomandace vychází právě ze zjištěných příčin dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky a právě s ohledem na to je i stanovena míra poklesu schopnosti soustavné výtěžné činnosti a omezení stěžovatelky při výkonu výtěžné činnosti.

Proti rozsudku městského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost, v níž uvedla, že se shoduje s posudkovou komisí v tom, že panhypopituitarismus, jímž trpí, se významně podílí na jejím zdravotním stavu a nezanedbatelně ovlivňuje velikost jejího zachovaného pracovního potenciálu ke dni posouzení lékařem OSSZ v Příbrami, resp. vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované. Zatímco však stěžovatelka má za to, že tento panhypopituitarismus jako následek extirpace hypofýzy je primární, a tudíž

rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a výrazně snižuje pracovní potenciál do pásma podprůměru, posudková komise považuje panhypopituitarismus za onemocnění „druhotné“, dobře kompenzované substituční léčbou, a za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky považuje stav po operaci nezhoubného nádoru mozku, který - mimo právě uváděného hypopituitarismu - v podstatě jiné závažnější následky nezanechal. Za situace, kdy i posudková komise připouští hodnocení nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky jak podle kapitoly VI, odd. A, pol. 15 přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (stav po operaci benigního tumoru v oblasti sedla s následným rozvojem hypopituitarismu kompenzovaného substituční terapií), tak podle kap. IV pol. 7.1 přílohy č. 2 k citované vyhlášce (diencefalopituitární syndrom - panhypopituitarismus dospělých - s podstatným snížením celkové výkonnosti organismu i přes zavedenou substituční léčbu), přiklání se však k jednomu z těchto hodnocení, aniž by tento svůj závěr opírala o výsledky konkrétních vyšetření a dokonce v rozporu s dalšími nálezy odborných lékařů, nelze tento její závěr podle stěžovatelky považovat za přesvědčivý. Stěžovatelka je přesvědčena, že tento posudek nemůže sloužit jako dostatečný podklad pro zjištění skutkového stavu věci. Vychází totiž z toho, že přichází-li v úvahu hodnocení dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na pracovní potenciál posuzovaného podle více kritérií, specifikovaných v jednotlivých kapitolách přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., je tím spíše účelem znaleckého posouzení v rámci řízení o žalobě ve správním soudnictví přesvědčivě odůvodnit použití konkrétního kritéria tak, aby byly pokud možno a v co největší míře vyloučeny pochybnosti o správnosti posudkového závěru. V této souvislosti stěžovatelka uvedla, že nemůže přehlédnout, že městský soud ve svém rozhodnutí vycházel ze závěru posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, ačkoliv podle § 3 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. je Ministerstvo práce a sociálních věcí přímým nadřízeným orgánem ve vztahu k žalované. Za situace, kdy žalovanou stranou soudního sporu je Česká správa sociálního zabezpečení a soudci zajišťují vypracování odborného stanoviska od orgánu, který se nachází na stejném úseku státní správy a je orgánem žalované přímo nadřízeným, lze podle stěžovatelky mít důvodné pochyby o objektivitě posouzení dopadu nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky na její pracovní schopnost, což je otázkou zcela zásadní pro spravedlivé rozhodnutí soudu, a to tím spíše, že přes existující pochybnosti o věcné správnosti závěru posudku posudkové komise soud další důkaz posudkem znalce, který by nebyl ve vztahu k žádnému z účastníků, a u něhož by nebyly pochybnosti o jeho nepodjatosti, jako nadbytečný výslovně odmítl. Pokud jde o přípustnost takového dokazování, odkázala stěžovatelka na stávající judikaturu, zejména pak na závěry, k nimž dospěl Ústavní soud ve svém nálezu z 1. 11. 1995 ve věci sp. zn. II. ÚS 92/95. Z uvedených důvodů je stěžovatelka přesvědčena, že řízení před městským soudem, který odmítl doplnit dokazování znaleckým posudkem, jenž by nebyl ve vztahu k žádnému z účastníků a u něhož by nebyly pochybnosti o jeho nepodjatosti, za situace, kdy nebyly odstraněny pochybnosti o věcné správnosti posouzení dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky na její pracovní schopnost posudkem posudkové komise ze 14. 12. 2005 ve znění doplňujícího posudku z 1. 3. 2006, trpí vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadeného rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a pro tento důvod je kasační stížnost shledána přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek městského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Především nutno uvést, že posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou; soud k ní nemá potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, jimž tyto znalosti svědčí, aby se o těchto otázkách vyslovily. Soud pak hodnotí veškeré důkazy v řízení takto získané. V řízení, které je přezkumným řízením vůči rozhodnutí žalované, soud opatřil posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v souladu s ust. § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Pro rozhodnutí soudu tak má zcela zásadní význam právě závěr vyslovený v posudku odborné lékařské komise. Z toho důvodu musí z posudku vyplývat, že komise zasedala v řádném složení podle § 3 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, dále ve smyslu § 3 odst. 8 ve spojení s § 1 odst. 2 této vyhlášky musí z posudku vyplývat, zda a jak přihlédla komise při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti k výsledku vlastního šetření, zda a jak vycházela z lékařských zpráv a posudku vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu posuzovaného. Posudek musí konečně obsahovat posudkový závěr, ze kterého vyplývá posouzení jednak zdravotního stavu posuzovaného, v případně dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu i zdravotní postižení, které je jeho příčinou (§ 6 odst. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb.), a jednak k posouzení poklesu schopnosti jeho soustavné výdělečné činnosti.

Posudek, který zcela splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, bývá z pravidla důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá a ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především. Důležitým pravidlem, které nutno zvláště zdůraznit, je ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., jež stanoví, že při přezkoumání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. To znamená, že posudková komise musí ozřejmit své závěry právě ve vztahu k období, kdy bylo vydáno rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu.

Městský soud v Praze si v řízení o žalobě proti rozhodnutí o odnětí plného invalidního důchodu stěžovatelce opatřil lékařský posudek vypracovaný posudkovou komisí. S ohledem na námítky stěžovatelky bylo vyžádáno doplnění posudku posudkovou komisí, přičemž posudková komise setrvala na svém původním závěru, že stěžovatelka k datu vydání napadeného rozhodnutí není plně invalidní, ale je pouze částečně invalidní.

Komise setrvala na svém závěru, že jako rozhodující hodnotila pro příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky stav po operaci benigního tumoru v oblasti tureckého sedla s následným rozvojem hypopituitarismu, kompenzovaného substituční terapií, neboť tato diagnóza je etiologicky i věcně zcela přesná. Komise tento svůj závěr náležitým způsobem zdůvodnila a zároveň vysvětlila, že hodnotit zdravotní stav stěžovatelky jako stav po nádoru hypofýzy je z anatomického a histologického hlediska nepřiměřené, neboť šlo o jiný druh tumoru. Posudkové zhodnocení zdravotního stavu stěžovatelky bylo provedeno na základě prostudování její kompletní spisové a zdravotní dokumentace, jež tvoří součást spisu. Z hlediska výše naznačených požadavků na úplnost a přesvědčivost odborného lékařského posudku, se tedy posudková komise ve svém posudku, jakož i v jeho doplňku, podle Nejvyššího správního soudu dostatečně obsáhle vyjádřila a své lékařské závěry přesvědčivě odůvodnila. Ve vztahu ke stěžovatelčině kasační námitce spočívající v požadavku vyhotovení odborného znaleckého posudku z oboru zdravotnictví Nejvyšší správní soud uvádí, že obsah posudku podaného posudkovou komisí nevzbuzuje pochybnosti o své úplnosti a správnosti a dochází k obdobným závěrům jako posudek lékaře OSSZ Příbram. Vzhledem k tomu, že lékařské závěry se v otázce hodnocení stěžovatelčina zdravotního stavu shodují, pro doplnění dokazování ustanovením soudního znalce z oboru zdravotnictví není dán důvod (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, dostupný na www.nssoud.cz). Ústavní soud ve věci sp. zn. II. ÚS 92/95, na níž stěžovatelka odkazuje, dospěl k závěru o důvodnosti provedení důkazu znaleckým posudkem s přihlédnutím k tomu, že posudky podané v uvedené věci trpěly tou vadou, že z nich nebylo zřejmé, zda zdravotní stav stěžovatelky byl posuzován k datu vydání rozhodnutí žalované; takovouto vadou však posudky podané v projednávané věci netrpí.

Sama skutečnost, že posudková komise je orgánem Ministerstva práce a sociálních věcí, není důvodem k pochybnostem o objektivitě jejích závěrů; ta má být garantována složením posudkových komisí předepsaným § 3 odst. 1 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, podle níž jsou členy posudkových komisí nejen posudkoví lékaři a tajemníci z řad pracovníků Ministerstva práce a sociálních věcí, ale i odborní lékaři jednotlivých klinických oborů, tedy osoby odlišné od pracovníků Ministerstva práce a sociálních věcí. Jen v tom, že posudková komise, která v této věci vypracovala posudek, je orgánem Ministerstva práce a sociálních věcí, nespátňuje Nejvyšší správní soud důvod k pochybnostem o objektivitě jejích závěrů a důvod k tomu, aby ve věci byl ustanoven znalec (k obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v řadě svých rozhodnutí, např. v rozsudku ze dne 29. 5. 2003, č. j. 5 Ads 4/2003 - 35).

Nejvyšší správní soud neshledal v postupu městského soudu žádnou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí a vzhledem k uvedenému závěru posudkové komise, která posoudila míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky pod hranici nutnou pro přiznání plné invalidity, dospěl zdejší soud k závěru, že ani řízení před správním orgánem netrpělo vadami, jež by měly za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Kasační stížnost byla proto jako nedůvodná zamítnuta (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší, žalované, ač byla v řízení úspěšná, takové právo ze zákona nenáleží.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2008

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda

senátu